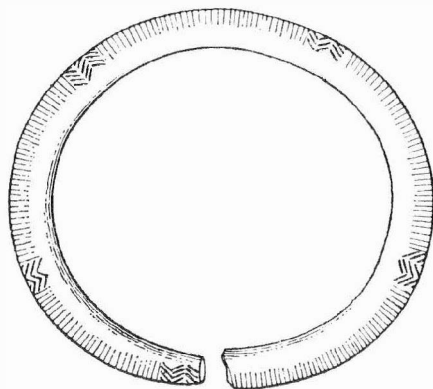

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

wodurch die Beobachtung J. Böhms bestätigt wurde, der einer ähnlichen Situation bei eingetieften Hütten während seiner Grabungen auf Staré Hradisko in den Jahren 1934–1937 begegnete (siehe: Ročenka Prostějov 13 1936, 9 f.). Interessant war Hütte Nr. 5/73 südlich des Weges, welche Pfostengruben entbehrte, die man als Überreste der dachtragenden Konstruktion betrachtet hätte können. In ihrem Boden wurden dagegen 18 kleine Grübchen (meistens im \emptyset von 5–10 cm) als Überreste der inneren Einrichtung festgestellt. Diese Hütte wurde zweifellos in einer anderen Konstruktion, als die meisten übrigen und zwar in einer Blockbaukonstruktion ohne tragenden senkrechten Pfosten gebaut.

Sowohl in der Kulturschicht, als auch in den eingetieften Objekten fand man bei der Grabung im Jahre 1973 eine Menge von Material, vor allem Keramik, aber auch von Gegenständen aus anderen Rohstoffen (Eisen, Bronze, Glas, Bernstein). In einer Pfostengrube wurde eine keltische Goldmünze — ein Achtelstater gefunden: auf der Vorderseite ein Buckel mit einem ovalen Grübchen, auf der Rückseite ein Zeichen in T-Form (vergl.: J. Meduna, Staré Hradisko II, FAM V, Brno 1970, 47, Taf. 58 : 6). Die vergangene Grabungssaison erbrachte eine Reihe von Beobachtungen, die auf bedeutende Weise unsere Erkenntnisse über die Struktur der Siedlung auf dem keltischen Oppidum Staré Hradisko ergänzen und vertiefen.

LATÉNSKÉ HROBY Z DRŽOVIC

(okr. Prostějov)

JIRÍ MEDUNA. AŮ ČSAV BRNO

(Tab. 53)

V létě roku 1973 byly v areálu farmy JZD Držovice kopány rýhy pro potrubí. Lokalita leží na východním okraji vsi v trati „Díly odvahoviční“ na úpatí k jihozápadu skloněného mírného návrší na levé straně potoka Vyklíčka, tekoucího zde v nevelké vzdálenosti paralelně s říčkou Valovou, vzniklou soutokem Romže a Hloučely na jižním okraji Držovic. Při zemních pracích vykopali dělníci archeologický materiál a nález hlásili Okresnímu vlastivědnému museu v Prostějově. Lokalitu navštívil dne 5. 7. 1973 konservátor musea Miroslav Šmíd, který převzal materiál, zjistil nálezuve okolnosti a na objev upozornil pracovníky AŮ ČSAV v Brně, pracující v té době na výzkumu Starého Hradiska. Ti si lokalitu prohlédli následujícího dne v doprovodu M. Šmída a konstatovali, že terénní podmínky jsou na nalezišti tak nevýhodné, že zachraňovací výzkum není možný. Výkop pro potrubí byl asi 120 cm hluboký, pod vrstvou ornice byla tmavá humosní hlína, v níž se zásypy pravěkých objektů nedaly zjistit. Ta sahala až ke dnu, na němž již navíc byly položeny cementové roury. Nálezové okolnosti bylo tedy třeba rekonstruovat podle výpovědí dělníků.

V rýze na severní straně objektu pro uskladnění suché píce byla objevena nádoba (hrob č. 1), ze které dělníci vybrali kůstky a zlomky železných předmětů. Uvnitř nádoby byl na stěně přilepen zlomek přepálených kostí, je tedy pravděpodobné, že tu šlo o žárový hrob v popelnici. Asi 5 m východně od tohoto místa byla nalezena tuhová svisle rýhovaná situla (hrob č. 2) a u ní nepřepálené lidské kosti. Byly to především zlomky lebky a kosti pažní zeleně zbarvené patinou — asi tu byl bronzový náramek. Tento hrob byl nepochybně kostrový. Asi 10 m dále na východ při severovýchodním nároží objektu byl v profilu zbytek jamky (hrob č. 3?), vyplněné popelovitou hlínou a přepálenými kůstkami, mezi nimiž byla hlavice železného nýtu nebo hřebu. Pravděpodobně šlo o zbytek žárového pohřbu. Nálezy jsou uloženy v OVM v Prostějově.

Hrob č. 1 (žárový)

— situlovitá váza s plastickým žebrem na hrdle a se dvěma vodorovnými rýhami nad a těsně pod maximální výdutí. Třetí vodorovná rýha je těsně nad odsazením dna. Nádoba byla vyrobena na kruhu z jemně plavené hlíny a dobře vypálena, barva hnědá, povrch hlazen.

Rozměry: v. 20,0 cm; \emptyset okraje 18,0 cm; \emptyset dna 10,6 cm.

(OVM Prostějov, inv. č. M 314; tab. 53 : 2)

— zlomky železných předmětů (OVM Prostějov, inv. č. M 313):

a) polovina pera železné spony, které mělo 2+2(?) závitů a vnější tětívu.

Rozměry: d. zlomku 2,2 cm; \emptyset pera 1,3 cm. (tab. 53 : 5)

b) poškozená železná kulička, pravděpodobně z patky spony.

Rozměry: \emptyset 1,7 × 1,6 cm. (tab. 53 : 6)

c) malý zlomek lučičku a zachycovače železné spony.

Rozměry: d. zlomku 2,2 cm, \emptyset tyčinky lučičku 0,6 cm. (tab. 53 : 3)

d) železné zlomky.

e) ohnutá železná tyčinka.

Rozměry: d. 7,4 cm; síla 0,6 cm. (tab. 53 : 4)

Hrob č. 2 (kostrový)

- Spleená a doplněná svíslé rýhovaná situla s plastickým žebrem na hrdle. Svislé rýhy končí většinou 1 cm nade dnem, některé však jdou až ke dnu. Nádoba byla vyrobena na kruhu z tuhé hlíny a tvrdě vypálena, barva černošedá.
Rozměry: v. 17,2 cm; Ø okraje 16,0 cm; Ø dna 10,4 cm.
(OVM Prostějov, inv. č. M 315; tab. 53 : 1)

Hrob č. 3 (žárový)

- zlomek železného nýtu (hřebu?) s polokulovitou hlavici.
Rozměry: d. (dochovaná) 0,9 cm; Ø hlavice 1,5 cm.
(OVM Prostějov, inv. č. M 314)

Z hrobů porušených při výkopu rýhy pro potrubí v Držovicích se podařilo zachránit jen torsa výbavy, s jistou dávkou pravděpodobnosti se dal rozpoznat pohřební ritus, způsob uložení a většina ostatních důležitých detailů zůstaly neznámy. Zbytky železné spony z 1. hrobu jsou buď z spony s velkou kuličkou na volné patce, nebo z dvoukuličkové spony spojené konstrukce. Patří tedy tento hrob do stupně LTB_2 nebo LTC_1 . Tomuto zařazení není na překážku ani nádoba. Podle svíslé rýhované tuhé situly je nutno stejně datovat i hrob č. 2, zatím co 3. hrob je nedatovatelný. Přesnější datování hrobů č. 1 a 2 z Držovic není možné. Nelze rovněž zjistit v jakém vztahu jsou nově objevené hroby k laténskému kostrovému pohřbu, vykopanému na „Dílech od-vrahovičnických“ v Držovicích I. L. Červinkou v roce 1899 (J. Filip, Keltové ve střední Evropě, 396, zde starší literatura), jsou-li součástí jedné nekropole, či zda šlo o izolované pohřby nebo skupiny hrobů.

Latènezeitliche Gräber aus Držovice (Bez. Prostějov). Im Sommer des Jahres 1973 hat man im Areal der LPG Farm in Držovice Gräben für die Rohrleitung gegraben. Die Lokalität liegt am östlichen Rande des Dorfes in der Flur „Díly odvrahovičnicki“ am Fusse der nach Südwesten geneigten mässigen Anhöhe auf der linken Seite des Baches Vyklička. Bei Erdarbeiten gruben Arbeiter archäologisches Material aus, das der Konservator des OVM in Prostějov M. Šmíd barg. Die Lokalität besuchten auch Mitglieder des AÚ ČSAV in Brno, die zu dieser Zeit auf der Grabung des keltischen Oppidums Staré Hradisko arbeiteten. Die Bedingungen auf dem Fundort ermöglichten keine Rettungsgrabung. Die Fundumstände mussten nach Aussagen der Arbeiter rekonstruiert werden. In der Rinne auf der Nordseite des Objektes zur Lagerung des Trockenfutters fand man ein Gefäss (Grab Nr. 1), aus welchem die Arbeiter kleine Knochen und Bruchstücke eiserner Gegenstände herausnahmen. Im Inneren des Gefässes war auf der Wand das Bruchstück durchglühter Knochen angeklebt, es ist daher wahrscheinlich, dass es sich hier um ein Brandgrab in einer Urne handelte. Ungefähr 5 m östlich von dieser Stelle fand man ein kammstrichverziertes Graphittongefäss zusammen mit unverbrannten Menschenknochen (Grab Nr. 2). Es waren dies vor allem Schädel- und Armknochenbruchstücke, durch Patina grün verfärbt — vermutlich war hier ein Bronzearmring. Dieses Grab war zweifellos ein Skelettgrab. Ungefähr 10 m weiter nach Osten bei der nordöstlichen Ecke des Objektes befand sich im Profil der Grabung der Überrest einer kleinen Grube (Grab Nr. 3?), ausgefüllt mit aschiger Erde und durchbrannten Knochen, unter diesen war ein eiserner Niet- oder Nagelkopf. Vermutlich war dies der Rest einer Brandbestattung (Grab Nr. 3). Die Funde sind im OVM Prostějov aufbewahrt.

Aufgrund des geborgenen Materials ist Grab Nr. 3 undatierbar, während man Grab Nr. 1 und 2 in die Stufe LTB_2 oder LTC_1 einreihen könnte. Eine nähere Datierung ist nicht möglich und unklar ist auch die Beziehung dieser, im Jahre 1973 entdeckten Gräber zu dem latènezeitlichen Skelettgrab, das im Jahre 1899 in derselben Flur I. L. Červinka untersuchte (J. Filip, Keltové ve střední Evropě, 396, hier die ältere Literatur).

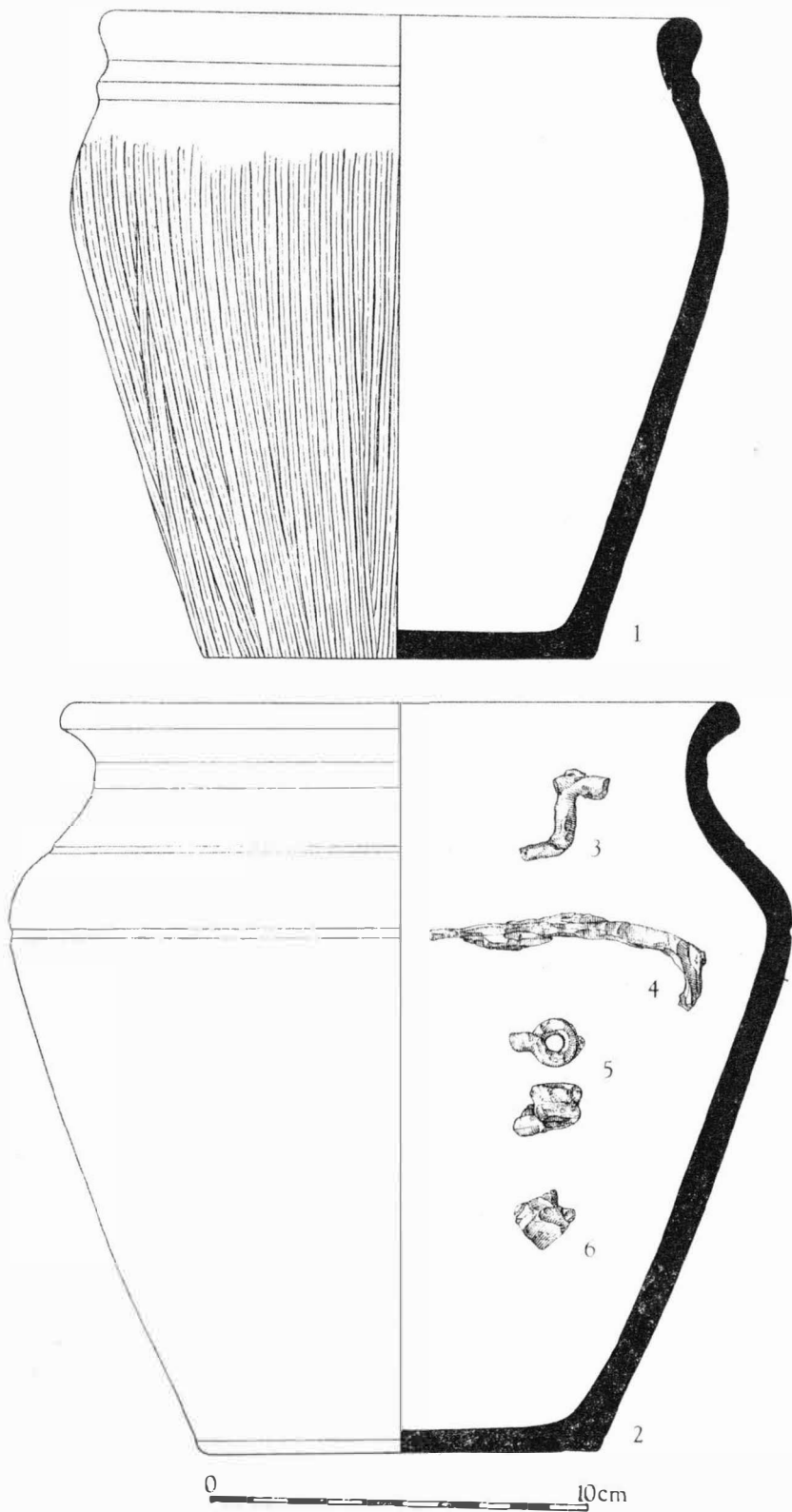
LATÉNSKÝ KOSTROVÝ HROB Z MOZARTOVY ULICE V PROSTĚJOVĚ

(okr. Prostějov)

JIŘÍ MEDUNA, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 54)

V létě roku 1973 byly kopány základy mateřské školky na Mozartově ulici v Prostějově na Brněnském Předměstí. Mozartova ulice leží západně ulice Brněnské, s níž je paralelní. Na severní straně stavby narazili dělníci při výkopu základů pro druhý piliř západně od severovýchodního nároží budovy na lidskou kostru. Nález hlásili Okresnímu vlastivědnému museu v Prostějově,

Tab. 53

Držovice (okr. Prostějov). Nálezy z laténských hrobů. 1 hrob č. 2; 2-6 hrob č. 1. — Funde aus latènezeitlichen Gräbern. 1 Grab Nr. 2; 2-6 Grab Nr. 1.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTE1-73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné